

Proces pracovnej migrácie v kontexte osobnej skúsenosti

The labor migration process in the context of personal experience

Tetiana DEREKA

Fakulta zdravotníctva, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Trenčín

PRÍSPEVOK Z VEDECKEJ KONFERENCIE

13. Trenčiansky ošetrovateľský deň (8. novembra 2023 Trenčín)

ABSTRAKT

Slovo migrácia pochádza z latinského migration, v zmysle putovať, zmena, presun. Ide teda o pohyb osôb alebo skupín osôb v geografickom a sociálnom priestore spojený s prechodnou alebo trvalou zmenou miesta pobytu.

Demografická situácia je jednou z najťažších výziev, ktorým Ukrajina čelila od obnovenia nezávislosti v roku 1991. Podľa vládnych odhadov tak k 1. decembru 2019 žilo na Ukrajine (okrem dočasne okupovaných území) 37,3 milióna ľudí. K 1. januáru 2022 podľa Eurostatu žilo na Ukrajine 41 miliónov ľudí. Rozsiahla ruská invázia urýchlila vyľudňovanie a spôsobila skutočnú demografickú katastrofu. Ministerstvo zahraničných vecí na žiadosť Občianskej siete OPORA informovalo, že k 21. júnu 2023 bolo v zahraničí 8 miliónov 177 tisíc Ukrajincov. Viac ako polovica Ukrajincov žije len v troch krajinách: v Poľsku – 22 %, v Nemecku – 14,6 % a v Spojených štátoch – 11 %. Takmer 63 % Ukrajincov žijúcich v zahraničí sú dospelí ľudia, 22 % tvoria deti do 18 rokov. Počet prekročení hraníc od 24.02.2022 do 01.05.2023 podľa údajov ŠDS (Štátna daňová služba Ukrajiny): Poľsko – 19 936 060 osôb; Rumunsko – 4 469 787; Maďarsko – 4 405 629; Moldavsko – 3 259 835; Slovensko – 2 283 454.

Z ôsmich krajov Slovenska najviac Ukrajincov s dočasným azylom pracuje v Bratislavskom kraji – viac ako 3,2 tisíce, Trnavský kraj zaostáva o tisícku – 2,3 tisíce, v Trenčianskom kraji – 1,8 tisíce. Na Slovensku k 12. novembru 2022 bolo zamestnaných takmer 14-tisíc Ukrajincov s dočasným azylom. Ukrajinci sú najviac žiadani v oblastiach súvisiacich s administratívnymi službami – takmer 26 %, priemyselnou výrobou – 25,84 %, obchodom – 7,72 %, zdravotníctvom a sociálnou pomocou – 5,73 %, školstvom – takmer 2 %.

Úroveň nezamestnanosti na Slovensku klesla prvýkrát za dva roky a dosiahla ku koncu októbra 2022 5,90 percenta. Zamestnanosť Ukrajincov na Slovensku podporuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a v 2014 roku podpísaná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny „O akademickom vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a na Ukrajine“.

Kľúčové slová: Emigrácia. Pracovná migrácia. Vojna. Dočasný azyl. Zamestnanie. Ukrajinci.

ABSTRACT

The word migration comes from the Latin migration, meaning to wander, change, move. It is therefore the movement of persons or groups of persons in the geographical and social space associated with a temporary or permanent change of residence.

The demographic situation is one of the most difficult challenges that Ukraine has faced since the restoration of independence in 1991. According to government estimates, as of December 1, 2019, 37.3 million people lived in Ukraine (excluding the temporarily occupied territories). As of January 1, 2022, according to Eurostat, 41 million people lived in Ukraine. The large-scale Russian invasion accelerated the depopulation and caused a real demographic catastrophe. At the request of the OPORA Civic Network, the Ministry of Foreign Affairs reported that as of June 21, 2023, there were 8 million 177 thousand Ukrainians abroad. More than half of Ukrainians live in only three countries: in Poland – 22%, in Germany – 14.6% and in the United States – 11%. Almost 63% of Ukrainians living abroad are adults, 22% are children under 18 years of age. The number of border crossings from 24/02/2022 to 01/05/2023 according to the data of ŠDS (State Tax Service of Ukraine): Poland – 19,936,060 persons; Romania – 4,469,787; Hungary – 4,405,629; Moldova – 3,259,835; Slovakia – 2,283,454.

Out of the eight regions of Slovakia, the largest number of Ukrainians with temporary asylum work in the Bratislava Region – more than 3.2 thousand, the Trnava Region is behind by a thousand – 2.3 thousand, in the Trenčín Region – 1.8 thousand. Almost 14,000 Ukrainians with temporary asylum were employed in Slovakia as

of November 12, 2022. Ukrainians are most in demand in areas related to administrative services – almost 26%, industrial production – 25.84%, trade – 7.72%, healthcare and social assistance – 5.73%, education – almost 2%. The level of unemployment in Slovakia fell for the first time in two years and reached 5.90 percent at the end of October 2022. The employment of Ukrainians in Slovakia is supported by the Ministry of Education, Science, Research and Sports of the Slovak Republic and the Agreement signed in 2014 between the Government of the Slovak Republic and the Cabinet of Ministers of Ukraine "On academic mutual recognition of the equivalence of educational documents issued in the Slovak Republic and Ukraine".

Key words: Emigration. Labor migration. War. Temporary asylum. Employment. Ukrainians.

ÚVOD

Slovo migrácia pochádza z latinského *migration*, v zmysle putovať, zmena, presun. Ide teda o pohyb osôb alebo skupín osôb v geografickom a sociálnom priestore spojený s prechodnou alebo trvalou zmenou miesta pobytu. V tomto zmysle je migrant osoba, ktorá z akýchkoľvek dôvodov dočasne alebo trvalo zmenila miesto svojho trvalého, respektíve obvyklého, pobytu buď z jednej časti krajiny do inej (vnútroštátna migrácia) alebo z jednej krajiny do druhej (medzinárodná, resp. zahraničná migrácia). Slovenský právny poriadok však nepoužíva pojem migrant, ale cudzinec [1].

Vystáhovanie môže byť podľa dĺžky trvania *dlhodobé* za účelom trvalého pobytu; *dočasné*, ak sa emigranti vracajú po určitom čase, a *sezónne* – v určitom období roka alebo za pravidelnými zárobkami. Podľa dôvodov vedúcich k presídľovaniu sa migrácia rozlišuje *na ekonomickú* (socioekonomické dôvody) a *politickú* (opozičný postoj k politickému režimu). Sociálno-ekonomické dôvody sú predovšetkým všeobecná chudoba a hlad, ktoré zase môžu byť spôsobené vojenskými operáciami v krajine pobytu alebo účasťou krajiny na takýchto operáciách; prírodné katastrofy, ekologické katastrofy vrátane tých, ktoré boli spôsobené človekom atď. Tieto sú len niektoré z mnohých dôvodov, prečo sa ľudia rozhodujú pre migráciu. Migrácia môže byť komplexnou témou a jej príčiny sa môžu líšiť v závislosti od konkrétnej situácie a okolností jednotlivých osôb [2].

Demografická situácia je jednou z najťažších výziev, ktorým Ukrajina čelila od obnovenia nezávislosti v roku 1991. Podľa vládnych odhadov tak k 1. decembru 2019 žilo na Ukrajine (okrem dočasne okupovaných území) 37,3 milióna ľudí. K 1. januáru 2022 podľa Eurostatu žilo na Ukrajine 41 miliónov ľudí [3].

Migrácia Ukrajincov v dôsledku konfliktu na východnej Ukrajine, ktorý začal v roku 2014, bola významným fenoménom. Tento konflikt, ktorý zahŕňa ozbrojené stretávky a nestabilitu, nútil mnohých ľudí hľadať útočisko a lepšie životné podmienky mimo postihnutých oblastí. Niektoré hlavné aspekty migrácie Ukrajincov v súvislosti s vojnou zahŕňajú [4]:

1. Útočisko v iných častiach Ukrajiny. Mnoho Ukrajincov, ktorí boli nútení opustiť svoje domovy kvôli konfliktu, hľadalo útočisko v iných častiach krajiny, ktoré nie sú priamo ovplyvnené vojnou.
2. Migrácie do zahraničia. Časť Ukrajincov sa rozhodla migrovať do zahraničia, najmä do susedných krajín, ako je Poľsko, Slovensko a ďalšie členské štáty Európskej únie, aby unikli konfliktu a našli nové pracovné príležitosti.

Vojna a migrácia majú katastrofálne následky na rodinný a sociálny život ľudí, ktorí sa museli vzdialiť od svojich domovov, spôsobili separáciu rodín a narušili každodenný život.

Je dôležité poznamenať, že vojna na Ukrajine zostáva závažným problémom a má ďalekosiahle dôsledky pre ľudí na tomto území. Mnohí Ukrajinci stále čelia ťažkostiam a nespočetným výzvam v dôsledku vojny [4].

CIEĽ

Cieľom našej štúdie bolo zistiť a analyzovať proces pracovnej migrácie Ukrajincov v dôsledku vojny s Ruskom.

METODIKA

Metódami výskumu bolo štúdium, teoretická analýza štatistickej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, publikácie v internetových novinách a osobných skúsenosti v danej téme. Ako praktický príklad som uviedla vlastné nostrifikované vysokoškolské diplomy prvého, druhého a tretieho stupňa (august-september 2019). Za základ vyvodzovania záverov som si vzala formálno-logické metódy vedeckého výskumu.

VÝSLEDKY

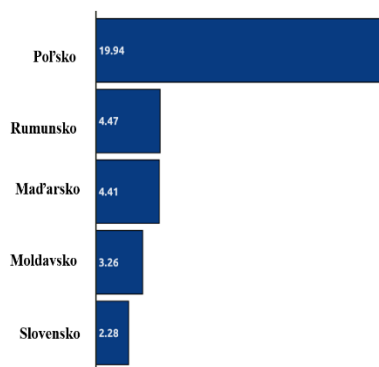
Ministerstvo zahraničných vecí na žiadosť Občianskej siete OPORA informovalo, že k 21. júnu 2023 bolo v zahraničí 8 miliónov 177 tisíc Ukrajincov [2].

Viac ako polovica Ukrajincov žije väčšinou v troch krajinách: v Poľsku – 22 %, v Nemecku – 14,6 % a v Spojených štátoch – 11 %. Mnohí občania Ukrajiny našli útočisko v Českej republike – 7,9 %, Taliansku – 5 %, Kanade – 4,9 %, Španielsku – 3,4 % a Izraeli – 2,75 %.

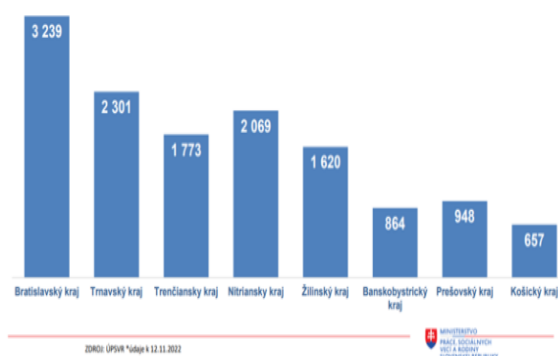
Takmer 63 % Ukrajincov žijúcich v zahraničí sú dospelí ľudia, 22 % tvoria deti do 18 rokov. Vek ďalších 15 % ľudí nie je určený. Za zmienku stojí, že iba 1 zo 16 Ukrajincov v zahraničí má konzulárnu registráciu. K 21. júnu 2023 je takýchto občanov niečo viac ako 493 000 a 88 % z nich sú dospelí ľudia.

Tieto informácie ukazujú, že k 24. februáru 2022 je v zahraničí v dôsledku vojny približne 20 % existujúceho obyvateľstva Ukrajiny. Ukrajinci k 1. máju 2023 najaktívnejšie prekračovali hranice s Poľskom – takmer 20 miliónov výstupov a vstupov. To je najväčší počet prípadov hraničných priechodov porovnané so všetkými ostatnými krajinami hraničiacimi s Ukrajinou. Najväčší počet Ukrajincov podľa ministerstva zahraničných vecí žije v Poľsku a susednom Nemecku.

Počet prekročení hraníc od 24.02.2022 do 01.05.2023 podľa údajov ŠDS (Štátna daňová služba Ukrajiny): Poľsko – 19 936 060 osôb; Rumunsko – 4 469 787; Maďarsko – 4 405 629; Moldavsko – 3 259 835; Slovensko – 2 283 454 (graf 1) [2]. Z ôsmich krajov Slovenska najviac Ukrajincov s dočasným azylom pracuje v Bratislavskom kraji – 3 239 osôb, Trnavský kraj zaostáva o tisíciku – 2 301 osôb, v Trenčianskom kraji – 1 773, menej ako tisíc Ukrajincov pracuje v Košickom kraji – 657 (graf 2) [4].

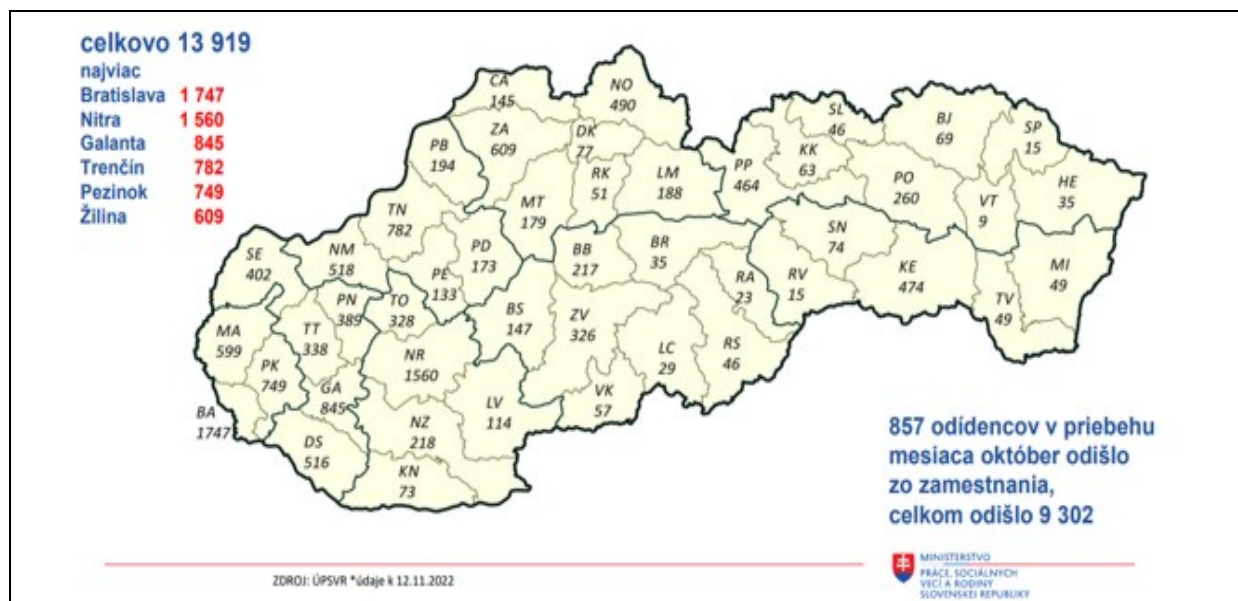
Graf 1 Počet (milionov) prekročení hraníc od 24.02.2022 do 01.05.2023 podľa údajov ŠDS (Štátna daňová služba Ukrajiny) [2]

Graf 2 Počet Ukrajincov s dočasným azylom, ktorí sú zamestnaní podľa krajov SR k 12. novembru 2022 [4]

Podľa údajov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky najviac Ukrajincov pracuje v Bratislave – 1 747, v Nitre – 1 560 osôb, Galante – 845 osôb, Pezinku – 749 osôb, Žiline – 609 osôb (obrázok 1) [4].

Na Slovensku k 12. novembru 2022 bolo zamestnaných takmer 14-tisíc Ukrajincov s dočasným azylom. Najčastejšie voľné pracovné miesta sú administratívne služby a priemysel (graf 3) [4].

Obrázok 1 Počet zamestnaných Ukrajincov v jednotlivých mestách Slovenska [4]

Graf 3 Odvetvia, v ktorých sú zamestnaní Ukrajinci s dočasným azylom k 12. novembru 2022 [4]

Ukrajinci sú najviac žiadaní v oblastiach súvisiacich s administratívnymi službami – takmer 26 %, priemyselnou výrobou – 25,84 %, obchodom – 7,72 %, zdravotníctvom a sociálnou pomocou – 5,73 %, školstvom – takmer 2 % .

Najpopulárnejšie voľné pracovné miesta [4]:

- Montér vo výrobe – 24,82 %;
- Pomocní pracovníci v ťažobnom priemysle, stavebníctve, výrobe a doprave – 20,34 %;
- Operátor výrobného zariadenia – 9,43 %;

- Upratovačky a pomocníci – 7,06 %;
- Pomocní pracovníci při přípravě jídál – 5,54 %;
- Pracovníci v sektore služieb – 4,63 %.

Úroveň nezamestnanosti na Slovensku klesla prvýkrát za dva roky, a dosiahla ku koncu októbra 2022 roku 5,90%. Prvýkrát po dva a pol roku klesla pod šesť percent. Prvýkrát od marca 2020 klesla úroveň evidovanej nezamestnanosti pod desaťpercentnú hranicu vo všetkých krajoch Slovenska.

V Bratislavskom kraji bol zaznamenaný najväčší pokles nezamestnanosti mesačne aj medziročne. Najväčší medzimesačný pokles spomedzi okresov o 0,86 %, zaznamenal okres Senec, kde sa nezamestnanosť v októbri stabilizovala na úrovni 3,95 percenta.

Samozrejme, riešenie nezamestnanosti vyžaduje komplexný prístup na podporu zamestnanosti, vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj hospodárskeho rozvoja [4].

Dohody o uznávaní kvalifikácií sú dôležité pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania a vedy a uľahčujú prechodný proces pre tých, ktorí hľadajú vzdelávanie alebo zamestnanie v iných krajinách. Takéto dohody môžu byť uzatvárané medzi krajinami na bilaterálnej alebo multilaterálnej úrovni a môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore medzinárodnej mobility a výskumu.

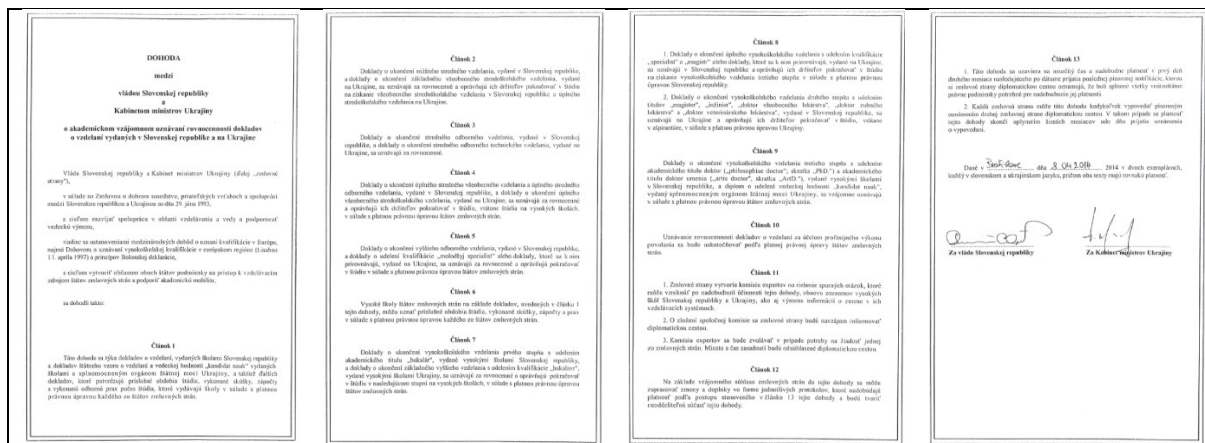
Proces uznávania dokladov o vzdelaní sa líši v závislosti od krajiny a inštitúcií, ktoré vykonávajú tento proces. Hlavným cieľom uznávania je overiť a hodnotiť kvalifikácie, tituly a diplomy z iných krajín a zabezpečiť, že sú ekvivalentné miestnym normám a štandardom vzdelávania. Všeobecný prehľad procesu uznávania:

1. Zistenie uznávacej inštitúcie. Prvým krokom je zistiť, ktorá inštitúcia alebo agentúra je zodpovedná za uznávanie kvalifikácií v danej krajine. V mnohých krajinách to môže byť ministerstvo školstva, univerzity alebo špeciálne centrá pre uznávanie kvalifikácií.
2. Podanie žiadosti. Osoba, ktorá chce uznávať svoje vzdelanie, by mala podať žiadosť o uznávanie. Táto žiadosť by mala obsahovať relevantné dokumenty, ako sú diplom, hodnotenie výsledkov a ďalšie potrebné materiály.
3. Posúdenie kvalifikácií. Uznávacia inštitúcia posúdi predložené doklady a zistí, či sú v súlade s miestnymi normami a štandardmi. To môže zahŕňať porovnanie obsahu vzdelávania, úrovne a kvality.
4. Uznávanie kvalifikácií. Na základe hodnotenia rozhodne uznávacia inštitúcia, či uzná kvalifikácie, či vyžaduje doplnkové štúdium alebo skúšky a aké postavenie budú mať uznávané kvalifikácie v danej krajine.
5. Oznamovanie rozhodnutia. Osobe, ktorá podala žiadosť, sa písomne oznámi výsledok procesu uznávania.
6. Ekvivalentné postavenie. Ak sú kvalifikácie uznávané, zvyčajne získavajú rovnocenné postavenie so vzdelávaním získaným v danej krajine.

Je dôležité poznamenať, že proces uznávania môže byť zložitý a časovo náročný, a preto je dôležité získať všetky potrebné informácie a riadiť sa postupmi a požiadavkami stanovenými v danej krajine alebo inštitúcii, ktorá vykonáva uznávanie kvalifikácií.

Medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny v 2014 roku bola podpísaná Dohoda „O akademickom vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a na Ukrajine“ (obr. 2) [5].

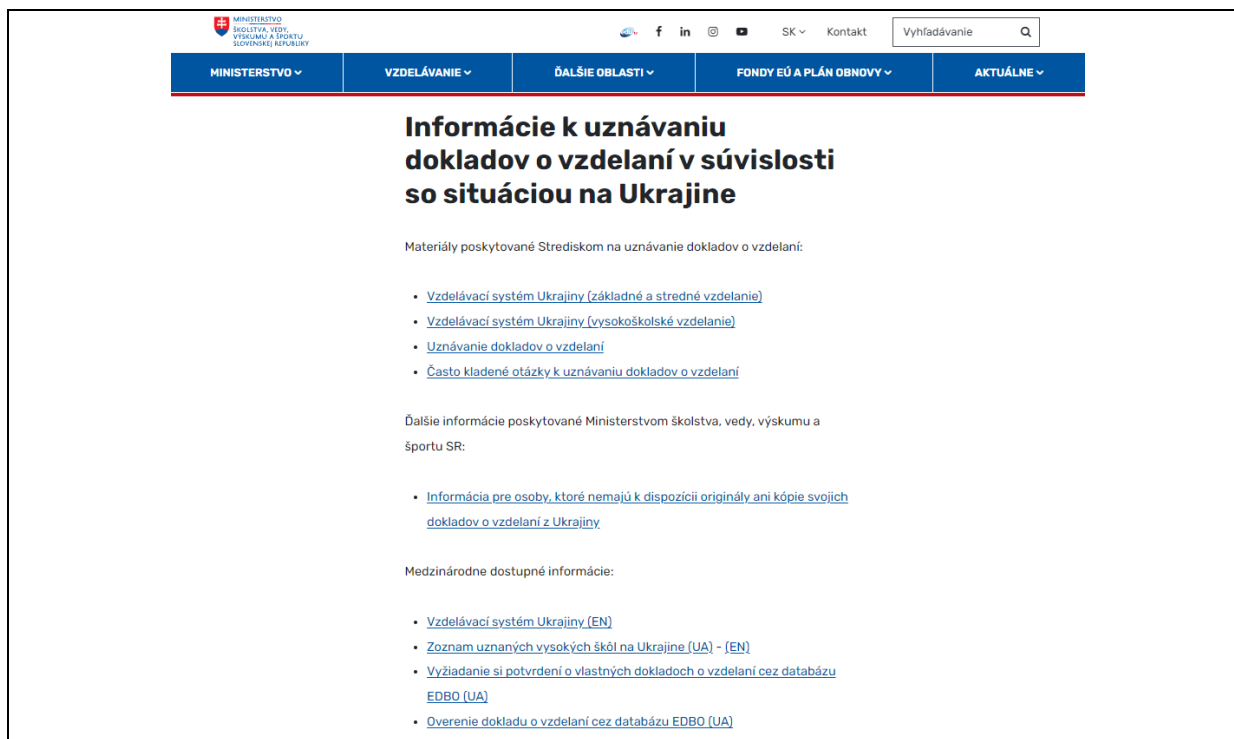
Aktuálne na Slovensku existuje zákonná povinnosť uznania pre výkon regulovaných povolání (napríklad povolania v zdravotníctve, školstve, niektoré živnosti a pod.). Ak niekto chce vykonávať povolanie, ktoré nie je regulované, nemá povinnosť nechať si uznať vzdelanie. O jeho kvalifikáciách rozhodne priamo zamestnávateľ. Okrem toho je uznanie povinné na pokračovanie v štúdiu (napríklad uznanie ukončeného stredoškolského vzdelania, ak chcete nastúpiť do prvého ročníka na vysokej škole, uznanie bakalárskeho diplomu ak chcete nastúpiť na magisterský študijný program a pod.).

Obrázok 2 Kópia Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny „o akademickom vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a na Ukrajine“ [5]

Centrálnym uznávacím orgánom pre regulované povolania je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – inštitúcia na uznávanie dokladov o vzdelaní, ktorá uznáva odbornú kvalifikáciu pre zdravotnícke, pedagogické a športové povolania. Taktiež uznáva doklady o vzdelaní (maturitné vysvedčenie, výučný list, vysokoškolský diplom) v prípade iných regulovaných povolani ako sú viazané a remeselné živnosti, povolania v stavebníctve a i.

V súvislosti s vojnou na Ukrajine, na internetovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sú informácie pre Ukrajincov k uznávaniu dokladov o vzdelaní (obr. 3) [6].

Obrázok 3 Informácie pre Ukrajincov k uznávaniu dokladov o vzdelaní internetovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR [6]

Uznávanie dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnou vysokou školou prebieha v súlade so Slovenským právom. V zmysle zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vysoká škola rozhoduje o uznávaní dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnými vysokými školami, ak uskutočňuje študijné programy v rovnakých alebo príbuzných študijných odboroch [7]:

- na účely pokračovania v štúdiu;
- na účely vydávania modrej karty Európskej únie;
- na výkon povolání, ktoré nie sú v SR regulované;
- na účely oprávnenia používať akademický titul a jeho skratku tak, ako boli priznané podľa vnútroštátnych predpisov štátu, z ktorého doklad pochádza.

Pracovná migrácia môže byť veľmi osobným rozhodnutím a môže mať rôzne dôvody v závislosti od individuálnej skúsenosti. Čo sa týka mojej osobnej skúsenosti, na Slovensko som prišla s manželom, ktorý pracoval v slovenskej firme, z dôvodu zlúčenia rodiny.

Rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní, vydaného zahraničnou vysokou školou som dostala od Prešovskej univerzity v Prešove, kde sa uvádza, že „...uznáva Diplom s vyznamenaním YB č. 971559, vydaný Kyjevskou štátnou vysokou školou telesnej výchovy na Ukrajine dňa 30.6.1992 na meno Dereka Tetiana, v študijnom odbore Telesná výchova a šport, udelená kvalifikácia učiteľ telesnej výchovy za rovnocenný s dokladom o vzdelaní vydaným Prešovskou univerzitou v Prešove, Fakultou športu v študijnom programe učiteľstvo telesnej výchovy v študijnom odbore učiteľstvo a pedagogické vedy podľa študijného programu druhého stupňa. Tetiana Dereka je oprávnená v Slovenskej republike používať zahraničný titul“.

Za týmto účelom Prešovskej univerzite v Prešove som predložila prílohou žiadosti osvedčený preklad dokladov do štátneho jazyka [8]:

- ✓ kópia dokladu totožnosti,
- ✓ osvedčené kópie dokladov o vzdelaní,
- ✓ výpis o absolvovaných predmetoch a vykonaných skúškach,
- ✓ osvedčená kópia dodatku k vysokoškolskému diplomu, ak ho uznaná vysoká škola vydáva,
- ✓ informácia o predchádzajúcom vzdelaní dosiahnutom pred vzdelaním, ktoré je predmetom žiadosti,
- ✓ doklad o zaplatení správneho poplatku vo výške 5 € (ak SR má uzavretú medzinárodnú zmluvu o vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní) – Česko, Maďarsko, Nemecko, Chorvátsko, Poľsko, Rumunsko, Ukrajina Ruská federácia, Čínska ľudová republika; 30 € (ak SR nemá uzavretú medzinárodnú zmluvu o vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní) prostredníctvom elektronického platobného systému E-KOLOK,
- ✓ doklad o zaplatení administratívneho poplatku.

Dohoda o vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a na Ukrajine sa týka diplomov prvého, druhého a tretieho stupňa vysokoškolského vzdelania. Rozhodnutie o uznaní diplomu „kandidáta vied“ od Univerzity Komenského v Bratislave a dokladu o udelení vedecko-pedagogického titulu „docent“ od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky som dostala na základe toho, že som splnila podmienky štátu na získanie týchto vedeckých titulov.

DISKUSIA

Vojna a migrácia môžu mať značné negatívne dôsledky, ktoré sa týkajú nielen jednotlivcov, ale aj spoločností a krajín. Vojna môže spôsobiť zranenia, stratu životov a psychické trauma. Migranti, ktorí unikajú konfliktu, sa často dostávajú do nebezpečných situácií a môžu čeliť ďalším rizikám na ceste. Konflikty môžu viesť k humanitárnym krízam, vrátane nedostatku potravy, vody a základných zdravotných služieb. Utečenci a migranti často potrebujú humanitárnu pomoc a ochranu. Vojna môže spôsobiť fyzické poškodenie domovov a majetku, čo môže mať dlhodobé hospodárske dôsledky. Migrácia a vojna môžu viesť k rozdeleniu rodín, pričom niektorí členovia môžu zostať v konfliktných oblastiach, zatiaľ čo iní odchádzajú. Veľký príliv migrantov môže viesť k napätiu a konfliktom v krajinách, kde prichádzajú. Môže to mať vplyv na miestnych obyvateľov a migranti sami môžu čeliť diskriminácii a xenofóbii. Hostiteľské krajiny môžu čeliť ekonomickému zaťaženiu kvôli potrebám a nákladom spojeným s integráciou a podporou migrantov. Migrácia môže ovplyvniť demografický profil hostiteľskej krajiny a môže mať dlhodobé dôsledky pre populáciu a pracovný trh. Zvýšený príliv

migrantov môže viesť k preťaženiu verejných služieb, ako sú vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna pomoc. Migrantom môže trvať dlho, kým sa integrujú do spoločnosti hostiteľskej krajiny, a môžu byť vystavení sociálnym a kultúrnym výzvam [2, 3].

Na druhej strane, migrácia za prácou môže pozitívne ovplyvniť ekonomický rozvoj krajiny v niekoľkých spôsoboch. Príliv kvalifikovaných pracovníkov z iných krajín môže pomôcť riešiť nedostatok pracovnej sily v určitých odvetviach, čo môže podporiť rast hospodárstva. Migranti často prinášajú so sebou nové perspektívy, skúsenosti a zručnosti, ktoré môžu prispieť k inováciám a zlepšiť produktivitu v krajine. Migranti, ktorí pracujú v zahraničí, často posielajú peniaze svojim rodinám v domovskej krajine, čím prispievajú k zvýšeniu príjmov a podporujú miestnu ekonomiku. Migranti môžu prispieť k rozvoju nových odvetví a podporovať konkurencieschopnosť krajiny na medzinárodných trhoch. V niektorých prípadoch môže migrácia za prácou pomôcť vyplniť pracovné miesta, ktoré môžu zostať inak neobsadené, čím sa zvyšuje výkon odvetvia [4].

Je dôležité zdôrazniť, že výhody migrácie za prácou pre ekonomický rozvoj závisia od riadenia migračnej politiky, integračných opatrení a ochoty spoločnosti prijať a integrovať migrantov. Správna regulácia a podpora pre migráciu za prácou môžu maximalizovať tieto pozitívne dôsledky a minimalizovať potenciálne negatívne aspekty [1].

ZÁVER

Vojna na Ukrajine je jednou z hlavných príčin migrácie Ukrajincov, čo prinútilo mnoho ľudí hľadať útočisko inde. Mnohí z nich migrovali do iných krajín v rámci Európy alebo iných častí sveta, aby našli lepšie životné podmienky pre seba a svoje rodiny. Dúfam, že moje skúsenosti s nostrifikáciou dokladov o vzdelaní pomôžu mojim krajanom so zamestnaním na Slovensku a dajú im možnosť pokojne pracovať a žiť.

Samozrejme, je dôležité, aby sa vojna na Ukrajine čo najskôr skončila a migranti sa mohli vrátiť žiť a pracovať vo svojej domovine. Preto je veľmi dôležité klásť dôraz na riešenia konfliktov a vyhýbať sa vojnám a násiliu, aby sa dosiahol pokoj, stabilita a prosperita pre ľudí na celom svete. Tento prístup je základným krokom k budovaniu lepšej budúcnosti pre ľudstvo.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] European Migration Network: *Asylum and Migration Glossary 3.0*. European Commission, 2014; 346. ISBN 978-9985-67-244-0 [Online]. Dostupné na internete: https://digiriul.sisekaitse.ee/bitstream/handle/123456789/186/Glossary_est_sisu%20final.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [2] УКРИНФОРМ. Мультимедійна платформа іномовлення України. *Кількість українців та їх міграція за кордон через війну*. Občianska sieť OPORA. [Online]. 2023. [Cit. 2023-11-02]. Dostupné na internete: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html>
- [3] Európska komisia. *Štatistika o migrácii do Európy*. [Online]. Dostupné na internete: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_sk
- [4] SME the Slovak Spectator. 2022. *Майже 14 тисяч українців з тимчасовим притулком працюють у Словаччині - Найбільше працевлаштованих українців у Братиславському краї*. [Online]. 2022. [Cit. 2022-06-25]. Dostupné na internete: <https://novyny.sme.sk/c/23074698/u-slovachchyni-pratsiue-maizhe-14-tysiach-ukraintsiv.html>
- [5] Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. *Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny „o akademickom vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a na Ukrajine“*. 8.04.2014 [Online]. Dostupné na internete: https://www.minedu.sk/data/files/5371_doc021215-002.pdf <https://www.minedu.sk/dohoda-s-ukrajinou/>
- [6] Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. *Informácie k uznávaniu dokladov o vzdelaní v súvislosti so situáciou na Ukrajine*. [Online]. Dostupné na internete:

<https://www.minedu.sk/informacie-k-uznavaniu-dokladov-o-vzdelani-v-suvislости-so-situaciou-na-ukrajine/>

- [7] Úrad vlády Slovenskej republiky. *Zákon 422/2015 Z.z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, z 25. novembra 2015. Slov-Lex právny a informačný portál. [Online]. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/422/>
- [8] Prešovská univerzita v Prešove. *Uznávanie dokladov o vzdelaní*. [Online]. Dostupné na internete: <https://www.unipo.sk/absolventi/uznavanie/>